TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2025. gada 6. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība – Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 – Pārkāpumi – 3. pants – Noilguma termiņš – Šī termiņa ilgums un sākums – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts piecu gadu noilguma termiņš, sākot no pārkāpuma konstatēšanas dienas

Lietā C-42/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome, Grieķija) iesniegusi ar lēmumu, kas pieņemts 2023. gada 29. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 22. janvārī, tiesvedībā

Emporiki Serron AE – Emporias kai Diathesis Agrotikon Proionton

pret

Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon,

Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Kumins [*A. Kumin*], tiesneši I. Ziemele un S. Žervazonī [*S. Gervasoni*] (referents),

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon* un *Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon* vārdā – *E. Leftheriotou* un *A. Vasilopoulou*, pārstāves,

– Grieķijas valdības vārdā – *E. Leftheriotou* un *A. Vasilopoulou*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *T. Adamopoulos*, *M. Konstantinidis* un *C. Valero*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – grieķu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV 1995, L 312, 1. lpp.) 3. panta un tiesiskās drošības principa interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp ar sabiedrību *Emporiki Serron AE – Emporias kai Diathesis Agrotikon Proionton* (turpmāk tekstā – "sabiedrība *Emporiki Serron*"), no vienas puses, un *Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon* (attīstības un ieguldījumu lietu ministrs, Grieķija) un *Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon* (lauksaimniecības attīstības un pārtikas produktu ministrs, Grieķija), no otras puses, par tā finansiālā atbalsta atgūšanu, ko šī sabiedrība bija saņēmusi neattīrītas kokvilnas iegādei un tās attīrīšanai.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 2988/95 trešajā apsvērumā noteikts:

"[..] visās jomās jāapkaro darbības, kas kaitē [Eiropas Savienības] finansiālajām interesēm."

4 Atbilstoši šīs regulas 1. pantam:

"1. [Savienības] finansiālo interešu aizsardzībai ar šo tiek pieņemti vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar [Savienības] tiesību pārkāpumiem.

2. "Pārkāpums" nozīmē [Savienības] tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt [Savienības] budžetam vai [tās] pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no [Savienības] vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus."

5 Minētās regulas 3. pants izteikts šādā redakcijā:

"1. Lietas noilguma termiņš ir četri gadi no 1. panta 1. punktā minētā pārkāpuma izdarīšanas brīža. Nozaru noteikumos tomēr var paredzēt īsāku laiku, kas nevar būt mazāks par trim gadiem.

Ja pārkāpums ir nepārtraukts vai vairākkārtējs, noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums beidzies. Vairākgadu programmās noilguma termiņš visos gadījumos ir līdz programmas pilnīgai pabeigšanai.

Noilguma termiņu pārtrauc jebkuri kompetento iestāžu lēmumi, kas attiecas uz pārkāpumu izmeklēšanu vai iztiesāšanu un kuri konkrētajām personām darīti zināmi. Noilguma termiņš pēc katra pārtraukuma atsākas.

Tomēr noilgums iestājas ne vēlāk kā dienā, kad pagājis laiks, kas divreiz ilgāks par noilguma termiņu un kurā kompetentās iestādes nav uzlikušas sodus, izņemot gadījumus, kad administratīvā lieta pārtraukta saskaņā ar 6. panta 1. punktu.

2. Administratīvā soda lēmuma izpildes termiņš ir trīs gadi. Šis termiņš sākas galīgā lēmuma pieņemšanas dienā.

Termiņa pārtraukšanu un atlikšanu regulē attiecīgie dalībvalstu noteikumi.

3. Dalībvalstis patur iespēju piemērot termiņus, kas ir ilgāki par attiecīgi 1. un 2. punktā paredzētajiem."

Grieķijas tiesības

6 *Nómos 2362/1995 peri Dimosiou Logistikou, eleghou ton dapanon tou kratous kai alles diatakseis* (Likums Nr. 2362/1995 par valsts budžetu, valsts izdevumu kontroli un citiem noteikumiem; *FEK* A' 247/27.11.1995.) 102. pantā "Nepamatotu maksājumu atgūšana" noteikts:

"Valsts atgūst finansējumu, atbalstu vai subsīdijas, kas saskaņā ar [Savienības] politiku fiziskām vai juridiskām personām un struktūrām izmaksātas no valsts vai [..] Savienības līdzekļiem, ja attiecīgās kompetentās iestādes konstatē, ka tās ir izmaksātas nepamatoti vai nelikumīgi.

Minētie noteikumi attiecas arī uz summām, kas samaksātas līdz šī likuma spēkā stāšanās dienai.

Šajā nolūkā atgūtās summas tiek noteiktas kā valsts budžeta ieņēmumi un tās ir atgūstamas saskaņā ar spēkā esošā Valsts ieņēmumu piedziņas kodeksa noteikumiem.

Šajā gadījumā ir piemērojami arī spēkā esošie noteikumi par administratīvo, piespiedu un tiesvedības pasākumu veikšanu valsts ieņēmumu atgūšanai."

7 Šī likuma 103. pantā "Valsts prasījumu noilgums" paredzēts:

"Iepriekšējā pantā minēto summu atgūšanai ir piemērojams piecu gadu noilguma termiņš, kas sākas no nepamatotās vai nelikumīgās samaksas konstatēšanas dienas, ja vien [Savienības] tiesību normās nav paredzēts citādi.

Uz atgūstamajām summām ir attiecināms 20 gadu noilguma termiņš, ja vien [Savienības] tiesību normās nav paredzēts citādi.

Šajā likumā paredzētie noteikumi par noilguma apturēšanu, pārtraukšanu un sekām attiecībā uz valsts prasījumiem *mutatis mutandis* ir piemērojami šajā pantā minētajiem prasījumiem, ja vien [Savienības] tiesību normās nav paredzēts citādi."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

8 2001. gadā sabiedrība *Emporiki Serron* saņēma Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) finansiālo atbalstu kokvilnas sēklu iegādei un attīrīšanai laikam no 2000. līdz 2001. gadam. 2001. gada jūnijā šī sabiedrība izbeidza darbību un tika likvidēta.

9 Sabiedrības *Emporiki Serron* juridiskajā adresē 2006. gada 4. un 5. jūlijā, kā arī no 2006. gada 31. oktobra līdz 2. novembrim tika veikta pārbaude. Šajā pārbaudē konstatēts, ka sabiedrība nav reģistrējusi nevienu pārdošanas darījumu saistībā ar 3618 attīrītas kokvilnas ķīpām, kas atbilst vairāk nekā 750 000 kilogramiem attīrītas kokvilnas.

10 2009. gada 14. jūlijā lauksaimniecības attīstības un pārtikas lietu ministrs pieņēma lēmumu atgūt sabiedrībai *Emporiki Serron* izmaksāto atbalstu 322 568,90 EUR, pieskaitot procentus, kas atbilst iepriekš minētajām 3618 attīrītas kokvilnas ķīpām.

11 *Trimeles Dioikitiko Protodikeio Athinon* (Atēnu administratīvā tiesa trīs tiesnešu sastāvā, Grieķija), kurā šī sabiedrība cēla prasību par minēto lēmumu, šo lēmumu atcēla, pamatojoties uz to, ka nav ievērots Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais četru gadu noilguma termiņš. Šī tiesa būtībā atzina, ka Likuma Nr. 2362/1995 103. pants – ciktāl tajā noteikts, ka noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums konstatēts, nevis, kā paredzēts Regulas Nr. 2988/95 3. pantā, dienā, kad tas izdarīts, – ir pretrunā pēdējam minētajam pantam. Tādēļ tā izslēdza Likuma Nr. 2362/1995 103. panta piemērošanu.

12 Izskatījusi Grieķijas valsts iesniegto apelācijas sūdzību, *Trimeles Dioikitiko Efeteio Athinon* (Atēnu administratīvā apelācijas tiesa trīs tiesnešu sastāvā, Grieķija) atcēla pirmajā instancē pasludināto spriedumu. Šī tiesa būtībā atzina, ka atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punktam ir ļauts pieņemt tādu tiesību normu kā Likuma Nr. 2362/1995 103. pants. Tās skatījumā atbilstoši pēdējam minētajam pantam noilguma termiņš sākās 2006. gada 29. novembrī – dienā, kad Lauksaimniecības attīstības un pārtikas produktu ministrijas inspektors sagatavoja ziņojumu. Tādēļ tā secināja, ka lēmuma par atbalsta atgūšanu pieņemšanas dienā, proti, 2009. gada 14. jūlijā, saskaņā ar valsts tiesībām piemērojamais piecu gadu noilguma termiņš vēl nebija beidzies. Tādēļ minētā tiesa atzina, ka finansiālais atbalsts ir izmaksāts nepamatoti.

13 Sabiedrība *Emporiki Serron* iesniedzējtiesā – *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome, Grieķija) – iesniedza kasācijas sūdzību par *Dioikitiko Efeteio* (Administratīvā apelācijas tiesa) spriedumu, norādot, ka *Elegktiko Synedrio* (Revīzijas palāta, Grieķija) ir pieņēmusi risinājumu, kas ir pretējs minētajā spriedumā rastajam risinājumam lietā, kurā tika apstrīdēts finanšu korekcijas tiesiskums.

14 Iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka vēlāk *Elegktiko Synedrio* (Revīzijas palāta) plēnumā tika nospriests, ka Likuma Nr. 2362/1995 103. pants atbilst Regulas Nr. 2988/95 3. pantam, kā arī samērīguma un tiesiskās drošības principiem, jo kopējais laiks, kas pagājis no pārkāpuma izdarīšanas dienas līdz tās administratīvās atgūšanas procedūras pabeigšanai, kas saistīta ar šo pārkāpumu, ir saprātīgs un nepārsniedz šīs regulas 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā paredzēto absolūto noilguma termiņu.

15 Iesniedzējtiesa ir precizējusi, ka tajā izskatāmajā lietā aplūkotais pārkāpums notika, vēlākais, 2001. gada 20. vai 30. jūnijā, tādēļ brīdī, kad 2006. gada jūlijā tika veikta pirmā pārbaude, Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā paredzētais četru gadu noilguma termiņš, ja tas būtu piemērojams, jau bija beidzies.

16 Šādos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas Nr. 2988/95 3. panta normām un vispārējam tiesiskās drošības principam atbilst tāda valsts tiesību norma kā Likuma Nr. 2362/1995 103. pants, kurā ir ne vien paredzēts piecu gadu noilguma termiņš saimnieciskās darbības subjektiem nepamatoti izmaksāto [atbalsta] maksājumu atgūšanai pēc minēto subjektu darbības vai bezdarbības, kas kaitē vai varētu kaitēt [Savienības] budžetam vai [tās] pārvaldītiem budžetiem, bet ir arī noteikts, ka minētais termiņš sākas atbalsta nepamatotas vai nelikumīgas izmaksas konstatēšanas, nevis pārkāpuma izdarīšanas dienā?

2) Ja valsts tiesiskajā regulējumā saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punktu ir paredzēts ilgāks noilguma termiņš nekā minētās regulas 3. panta 1. punktā paredzētais četru gadu termiņš, vai šīs regulas 3. panta 1. punkta ceturtās daļas normas jāinterpretē tādējādi, ka prasībai atmaksāt nepamatoti vai nelikumīgi izmaksāto atbalstu tajās ir noteikts maksimālais astoņu gadu noilguma termiņš, kas sākas no pārkāpuma izdarīšanas dienas, vai arī tādējādi, ka tajās ir noteikts tāds maksimālais noilguma termiņš, kas ir divreiz ilgāks par valsts tiesiskajā regulējumā paredzēto ilgāko termiņu?

3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša un uz otro jautājumu tā ir tāda, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pēdējās daļas normas jāinterpretē tādējādi, ka tajās ir noteikts tāds maksimālais noilguma termiņš, kas ir divreiz ilgāks par valsts tiesiskajā regulējumā paredzēto ilgāko noilguma termiņu, vai maksimālais noilguma termiņš sākas no pārkāpuma izdarīšanas vai konstatēšanas dienas, ņemot vērā to, ka valsts tiesiskajā regulējumā ir noteikts ilgāks noilguma termiņš nekā Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā paredzētais noilguma termiņš un vienlaikus ir arī noteikts, ka minētais termiņš sākas pārkāpuma konstatēšanas dienā?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

17 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. un 3. punkts, lasot tos tiesiskās drošības principa gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts piecu gadu noilguma termiņš, kas sākas dienā, kad valsts iestādes konstatējušas ar šīs regulas normām saistītu pārkāpumu.

18 Vispirms jāatgādina, kā izriet no Tiesas judikatūras, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā paredzētais noilguma termiņš ir piemērojams gan pārkāpumiem, par kuriem tiek noteikts administratīvs sods šīs regulas 5. panta izpratnē, gan tādiem pārkāpumiem, kādi ir pieļauti pamatlietā, saistībā ar kuriem tiek veikts administratīvs pasākums nepamatoti saņemtā labuma atgūšanai atbilstoši minētās regulas 4. pantam (spriedums, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, lai noskaidrotu Savienības tiesību normu – šajā gadījumā Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. un 3. punkta, lasot tos tiesiskās drošības principa gaismā, – tvērumu, ir jāņem vērā gan to formulējums, gan to konteksts, gan arī to mērķi (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export*, C-59/14, EU:C:2015:660, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

20 Attiecībā uz minētā 3. panta formulējumu jānorāda, ka šī panta 1. punkta pirmajā un otrajā daļā paredzēts, ka lietas noilguma termiņš ir četri gadi no pārkāpuma izdarīšanas dienas vai – nepārtraukta vai vairākkārtēja pārkāpuma gadījumā – no dienas, kad šis pārkāpums ir beidzies, vienlaikus precizējot, ka nozaru noteikumos var paredzēt īsāku noilguma termiņu, kas nevar būt mazāks par trim gadiem.

21 Turklāt jāatgādina, ka jēdziens "pārkāpums" Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punktā ir definēts kā Savienības tiesību normas pārkāpums, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Savienības budžetam vai tās pārvaldītiem budžetiem.

22 Savukārt Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punktā noteikts, ka "dalībvalstis patur iespēju piemērot termiņus, kas ir ilgāki par attiecīgi [šī 3. panta] 1. un 2. punktā paredzētajiem". Atbilstoši Tiesas judikatūrai šāds termiņš var izrietēt no tādu valsts tiesību normu piemērošanas, kas jau ir pastāvējušas pirms minētās regulas pieņemšanas, vai arī no jaunām, pēc šīs regulas pieņemtām valsts tiesību normām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Saskaņā ar minēto 3. panta 3. punktu dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, nosakot ilgākus noilguma termiņus, kurus tās attiecīgā gadījumā vēlas piemērot, ievērojot Savienības tiesību vispārējos principus, citstarp samērīguma principu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 64. un 72. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

24 Konkrētāk šī principa ievērošana nozīmē, ka valsts tiesībās paredzēta ilgāka noilguma termiņa piemērošana, pamatojoties uz Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punktu, acīmredzami nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams Savienības finanšu resursu aizsardzības mērķa sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Tādējādi Tiesa – ar pamatojumu, kas piemērojams arī šajā lietā, – jau ir atzinusi, ka tāds piecu gadu noilguma termiņš kā pamatlietā aplūkotais acīmredzami nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai ļautu valsts iestādēm izmeklēt pārkāpumus, ar kuriem ir radīts kaitējums Savienības budžetam, jo šis termiņš tikai par vienu gadu pārsniedz Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā paredzēto termiņu, no kā tā secināja, ka šāds termiņš atbilst samērīguma principam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 74. punkts).

26 Toties līdz šim Tiesa vēl nav lēmusi, vai atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punktam dalībvalstīm ir ļauts atkāpties no šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmajā un otrajā daļā paredzētā noilguma termiņa sākuma brīža, nosakot, ka šis termiņš sākas dienā, kad valsts iestādes konstatējušas ar minētās regulas normām saistītu pārkāpumu.

27 Šajā ziņā no Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. un 3. punkta formulējuma, kas atgādināts šī sprieduma 20. un 22. punktā, izriet, ka, pieņemot šo tiesību normu, Savienības likumdevējs tikai vēlējās ļaut dalībvalstīm pagarināt noilguma termiņa ilgumu salīdzinājumā ar Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā paredzēto, izslēdzot jebkādas šī termiņa sākuma brīža izmaiņas.

28 Šī interpretācija, kas balstīta uz attiecīgo tiesību normu formulējumu, atbilst šo tiesību normu kontekstam, kā arī to mērķiem.

29 Saistībā ar šo jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 1. pantu un, kā izriet no šīs regulas trešā apsvēruma, ar šo regulu ir pieņemti "vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar [Savienības] tiesību pārkāpumiem", lai "visās jomās apkarotu darbības, kas kaitē [Savienības] finansiālajām interesēm" (spriedums, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka valsts iestādēm ir vispārīgs rūpības pienākums pārbaudīt šo iestāžu no Savienības budžeta veikto maksājumu pareizību, un tas nozīmē, ka tām jāveic pasākumi, lai ātri novērstu iespējamos pārkāpumus (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 67. punkts).

31 Ja atzītu, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmajā un otrajā daļā paredzētais noilguma termiņš sākas tikai brīdī, kad iestāde ir konstatējusi minētos pārkāpumus, ar to varētu tikt veicināts zināms valsts iestāžu kūtrums izmeklēt minētos pārkāpumus, vienlaikus, pirmkārt, uz ilgu laiku pakļaujot saimnieciskās darbības subjektus tiesiskajai nenoteiktībai un, otrkārt, pakļaujot tos riskam pēc šāda perioda beigām vairs nespēt pierādīt, ka attiecīgās darbības bija likumīgas (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 Vēl būtiskāk ir atgādināt, ka tiesiskās drošības princips principiāli nepieļauj, ka valsts iestādes var bezgalīgi izmantot savas pilnvaras prettiesiskas situācijas izbeigšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 27. janvāris, Komisija/Spānija (Paziņošanas pienākums nodokļu jomā), C-788/19, EU:C:2022:55, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Ja tiktu noteikts, ka noilguma termiņš sākas dienā, kad valsts iestādes konstatējušas pārkāpumu, tas būtu pretrunā mērķim, kas izvirzīts, ieviešot Regulā Nr. 2988/95 noteikto pārkāpumu noilguma mehānismu. Šāda izvēle būtībā ļautu minētajām iestādēm rīkoties bez jebkāda laika ierobežojuma attiecībā pret pārkāpuma izdarīšanas vai tā izbeigšanas dienu, un tas praksē radītu risku, ka noilgums nekad neiestāsies.

33 Tas, ka Savienības tiesībās, precīzāk, Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā, arī valsts iestāžu rīcībai ir noteikts absolūts noilguma termiņš, kas ir divreiz ilgāks par šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēto noilguma termiņu, nevar atbrīvot dalībvalstis no pienākuma ievērot šo pēdējo minēto noilguma termiņu, nosakot tādu termiņa sākuma brīdi, kas atņemtu šim termiņam jebkādu faktisko iedarbību.

34 No tā izriet, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punkts, lasot to tiesiskās drošības principa gaismā, liedz dalībvalstīm atkāpties no šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmajā un otrajā daļā paredzētā noilguma termiņa sākuma brīža, un šis sākuma brīdis saskaņā ar pēdējām minētajām tiesību normām visos gadījumos ir dienā, kad pārkāpums izdarīts, vai – atkārtota vai turpināta pārkāpuma gadījumā – dienā, kad pārkāpums beidzies. Tādējādi tas, kad valsts iestādes ir uzzinājušas par pārkāpumu vai konstatējušas to, neietekmē šī noilguma termiņa sākuma brīdi (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 67. punkts).

35 Iesniedzējtiesai, ņemot vērā pamatlietā aplūkoto valsts tiesību normu redakciju, būs jānoskaidro, vai iepriekšējā punktā minētās prasības ievērošanu var nodrošināt, interpretējot valsts tiesības atbilstoši Savienības tiesībām, vai arī, ja tas nav iespējams, vai šīs tiesību normas nav pilnībā vai daļēji jāpiemēro.

36 Šajā ziņā jāatgādina, ka prasība interpretēt valsts tiesību normas atbilstoši Savienības tiesībām ietver valsts tiesu, tostarp pēdējās instances tiesu, pienākumu vajadzības gadījumā mainīt iedibināto judikatūru, ja tā ir balstīta uz valsts tiesību interpretāciju, kas nav saderīga ar Savienības tiesībām. Tādējādi valsts tiesa nevar pamatoti uzskatīt, ka tai nav iespējams valsts tiesību normu interpretēt atbilstīgi Savienības tiesībām tādēļ vien, ka citas tiesas šo normu ir interpretējušas ar šīm tiesībām nesaderīgā veidā vai to šādā veidā ir piemērojušas kompetentās valsts iestādes (spriedums, 2022. gada 7. aprīlis, *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 97. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 No iepriekš minētā izriet, ka uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. un 3. punkts, lasot tos tiesiskās drošības principa gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā noteikts ilgāks noilguma termiņš nekā 3. panta 1. punktā paredzētais, ja vien ir ievērots samērīguma princips. Šīs tiesību normas turpretī nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka šis noilguma termiņš sākas dienā, kad valsts iestādes konstatējušas ar šīs regulas normām saistītu pārkāpumu.

Par otro jautājumu

38 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta ceturtā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja dalībvalsts ir izmantojusi šīs regulas 3. panta 3. punktā sniegto iespēju noteikt ilgāku noilguma termiņu nekā minētās regulas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais, 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā noteiktais absolūtais noilguma termiņš ir aprēķināms, ņemot vērā šo ilgāko noilguma termiņu vai arī šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēto termiņu.

39 Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā ir noteikta absolūta robeža, kas piemērojama pārkāpumu iztiesāšanas noilgumam, proti, šis noilgums iestājas, vēlākais, brīdī, kad beidzas divreiz ilgākais termiņš par to, kurš noteikts šī 3. panta 1. punkta pirmajā daļā un kurā kompetentā iestāde nav uzlikusi sodu, izņemot tad, ja administratīvā lieta ir apturēta saskaņā ar šīs regulas 6. panta 1. punktu (spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 63. punkts).

40 Šis absolūtais noilguma termiņš pastiprina saimnieciskās darbības subjektu tiesisko drošību, nepieļaujot, ka ar vairākkārtējiem pārtraucošiem lēmumiem nenoteikti var tikt novēlots pārkāpuma iztiesāšanas noilgums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, 64. punkts).

41 No Tiesas judikatūras izriet – ja saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 3. panta 3. punktu tiek piemērots valsts tiesībās noteikts ilgāks noilguma termiņš, šīs regulas 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā paredzētais absolūtais noilguma termiņš katrā ziņā beidzas dienā, kad beidzas par šo ilgāko noilguma termiņu divreiz garākais termiņš (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. marts, *Glencore Céréales*, C-584/15, EU:C:2017:160, 71. punkts).

42 No iepriekš minētā izriet, ka uz otro jautājumu jāatbild: Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta ceturtā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja dalībvalsts ir izmantojusi šīs regulas 3. panta 3. punktā sniegto iespēju noteikt ilgāku noilguma termiņu nekā minētās regulas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais četru gadu noilguma termiņš, 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā noteiktais absolūtais noilguma termiņš ir aprēķināms, ņemot vērā šo ilgāko noilguma termiņu.

Par trešo jautājumu

43 Ņemot vērā uz pirmo un otro jautājumu sniegtās atbildes, uz trešo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

44 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

1) **Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību 3. panta 1. un 3. punkts, lasot tos tiesiskās drošības principa gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā noteikts ilgāks noilguma termiņš nekā 3. panta 1. punktā paredzētais, ja vien ir ievērots samērīguma princips. Šīs tiesību normas turpretī nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka šis noilguma termiņš sākas dienā, kad valsts iestādes konstatējušas ar šīs regulas normām saistītu pārkāpumu.**

2) **Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta ceturtā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja dalībvalsts ir izmantojusi šīs regulas 3. panta 3. punktā sniegto iespēju noteikt ilgāku noilguma termiņu nekā minētās regulas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais četru gadu noilguma termiņš, 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā noteiktais absolūtais noilguma termiņš ir aprēķināms, ņemot vērā šo ilgāko noilguma termiņu.**

[Paraksti]